

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-11-29640

ניתן ביום 09 דצמבר 2014

המערער

שמעון זינבה

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

לפני: הנשיא יגאל פליטמן, סגנית הנשיא ורדה וירט-ליבנה, השופט אילן איטח
נציג ציבור (עובדים) מר ראובן בוימל, נציג ציבור (מעסיקים) מר אמנון גדעון

בשם המערער – עו"ד מיכאל לנג

בשם המשיב – עו"ד מלכה קריצמן

פסק דין

השופט אילן איטח

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי בחיפה (סגנית הנשיא איטה קציר ונציגי הציבור מר אופיר אהרון וגבי שרה בן איתמר; ב"ל 11-07-7576), שבו נדחתה תביעת המערער להכיר בטנטון שממנו הוא סובל כפגיעה בעבודה כמשמעה בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה-1995 (להלן – החוק).

מסגרת עובדתית

2. המערער, יליד 1957, עבד כאזרח עובד צה"ל בתפקיד של מסגר בבסיס צה"ל. ביום 25.3.2010 הגיש המערער למשיב (להלן – המוסד) תביעה להכיר בליקוי השמיעה ובטנטון שמהם הוא סובל כפגיעה בעבודה. ביום 5.7.2010 הוכר ליקוי השמיעה על ידי פקיד התביעות, אך נדחתה הבקשה להכיר בטנטון, בנימוק שלא התקיימו התנאים להכרה בטנטון (רעש באוזניים) כתוצאה של פגיעה בעבודה, כנדרש בסעיף 84א(ב)(3) לחוק. וכך קובע הסעיף:

"רעש תמידי באוזניים (להלן – טינטון) עקב חשיפה לרעש, לא יוכר כפגיעה בעבודה אלא אם כן התקיים האמור בסעיף קטן (א), וכן כל אלה:

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 11-12-29640

(1) כושר השמיעה בתדירויות הגבוהות פחת בשיעור של 25 דציבל לפחות בכל אחת מהאוזניים; לענין זה, 'תדירויות גבוהות' – תדירויות של 3000 ו-4000 מחזורים בשניה;

(2) הטינטון תועד לראשונה ברשומה רפואית, לפני שהמבוטח חדל לעבוד בחשיפה לרעש מזיק;

(3) הפגיעה בתפקוד עקב הטינטון חייבה פניות חוזרות ונשנות לטיפול רפואי, שתועדו ברשומה רפואית."

3. בעניינו של המערער, המחלוקת היתה האם הוכחו "פניות חוזרות ונישנות לטיפול רפואי, שתועדו ברשומה רפואית". בבואו להכריע במחלוקת לא נערכו חקירות, ולפני בית הדין האזורי עמדו המסמכים הרפואיים הבאים:

א. תיעוד רפואי של ד"ר גנאדי פליימן, רופא אף-אוזן-גרון, מיום 18.3.2009, שבו נרשם כי המערער מתלונן על ירידה בשמיעה וצפצופים באוזניים מזה כ-10 שנים.

ב. בדיקת שמיעה מיום 26.4.2009, שבה נרשם "מתלונן על צפצופים באוזניים".

ג. תיעוד רפואי של ד"ר פליימן, מיום 1.5.2009, שבו נרשם כי הצפצופים באוזניים מזה כ-10 שנים, המערער אובחן כסובל מ-"TINNITUS", והופנה לרופא תעסוקתי.

פסק דינו של בית הדין האזורי

4. בית הדין האזורי קבע כי מהתיעוד הרפואי עולה שביום 18.3.2009 התלונן המערער על כך שהוא סובל מרעש באוזניים מזה 10 שנים, וכי בהעדר תיעוד על תלונות קודמות מתעורר הספק לגבי אמינות התלונה. נוכח התלונה הופנה המערער לבדיקת שמיעה שבוצעה ביום 26.4.2009. המערער חזר לד"ר פליימן עם בדיקת השמיעה, וזה הפנה את המערער לרופא תעסוקתי.

5. בית הדין האזורי קבע כי:

"בפועל מדובר כאן בתלונה על טנטון, הפניה לביצוע בדיקת שמיעה, ביצוע הבדיקה וחזרה לרופא המטפל שמפנה את התובע באותו מועד לרפואה תעסוקתית. לא מדובר כאן בפניות חוזרות ונשנות כדרישת החוק, אלא במסכת אחת של השלמת הליך הבירור הרפואי שנמשכה מיום 18/3/09 ועד 1/5/09 במשך שישה שבועות בלבד. לכן יש להתייחס אל שלושת המועדים הללו וסמיכות הזמנים שלהם כאל תלונה אחת בלבד של התובע על טנטון שחייבה בירור רפואי שאכן בוצע במהלך תקופה קצרה יחסית." (הדגשה הוספה – א.א.).

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-11-29640

הערעור והדין בו

6. המערער ערער על פסק הדין. בקליפת אגוז נטען כי לא היה מקום שבית הדין יטיל ספק באמינות התלונה מיום 18.3.2009, משלא נשמעו ראיות; כל מקרה צריך להיבחן בנסיבותיו; די בתיעוד הרפואי שהוצג על מנת שייקבע כי המערער קיים את האמור בסיף 84א(ב)(3) לחוק – קרי התנאי של פניות חוזרות ונישנות, ולא היה מקום להתייחס לפניות אלה כאל פניה אחת.

7. במסגרת הדין בערעור הסתברו העובדות הבאות, זאת לאור תיעוד נוסף שהוצג:

א. ביום 5.6.2007 הגיש המערער, בעצמו וללא ייצוג משפטי, למוסד תביעה להכיר בליקוי שמיעה כפגיעה בעבודה. יצויין כי מהתיעוד הרפואי עולה כי היוזמה להגשת התביעה היתה של מקום העבודה בעקבות בדיקות שמיעה שנערכו למערער. כך או כך, במסגרת בדיקת התביעה על ידי המוסד, נשלח המערער על ידי המוסד לבצע בדיקת שמיעה, וזו נערכה ביום 18.7.2007 במכון "אילנה הולדשטיין" (להלן – **בדיקת 2007**).

בבדיקת השמיעה סומנו האפשרויות הבאות בנוגע למאפייני הטנטון, כמתקיימות אצל המערער: יש טנטון כל יום, רק כששקט, מפריע לישון. באשר לאפשרות טיפול, סומנה האפשרות לא. בהתייחס למיקום הטנטון סומנה האפשרות – "דו צדדי", וכי בזמן הבדיקה היה טנטון שלא השתנה בעת הנחת אזניות.

המוסד דחה את התביעה להכיר בליקוי השמיעה, בין היתר, משלא התקיים התנאי של ירידה בשיעור של 20 דציבל בשתי האזניים.

ב. ביום 16.6.2008 עבר המערער בדיקת סקר תקופתית שנערכה ב"מרכז רפואי תל אביב" (להלן – **בדיקת הסקר**). במסגרת אותה בדיקה נבדקה שמיעת המערער. בטופס בדיקת השמיעה אין סימון במקום המיועד לקיומו או להעדרו של טנטון. לעומת זאת, בגוף תוצאות בדיקת הסקר נכתב כך:

"בדיקת שמיעה

טינטון

צפופים באזניים: כן

מיקום: שמאל"

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-11-29640

8. לאור התייעוד הנוסף טען המערער שגם אם ידחו טענותיו הקודמות, הרי שיש לקבוע כי התקיים בו התנאי של פניות חוזרות ונישנות.
9. המוסד מצידו סבור כי דין הערעור להידחות. לטענתו, בדין קבע בית הדין האזורי כי את התייעוד הרפואי שהוצג לו יש לראות כפנייה אחת בלבד. המוסד מוסיף וטוען כי גם לאור התייעוד הנוסף יש לדחות את הערעור. לטענתו אין להתחשב בבדיקת הסקר מאחר שאין היא בגדר "טיפול רפואי", וכן מאחר שהתלונה הנוגעת לטנטון היתה ביחס לאוון שמאל בלבד. כן נטען כי אין להביא בחשבון את בדיקת 2007, שכן אין מביאים בחשבון בדיקות שמיעה שאליהן הפנה המוסד במסגרת בדיקת תביעה.
10. שני הצדדים הסכימו כי טיעוניהם במסגרת ישיבת קדם הערעור ייראו כסיכומים בכתב וכי פסק הדין יינתן על יסוד כלל החומר המצוי בתיק.

הכרעה

11. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים הגענו למסקנה כי נוכח התייעוד הנוסף התקיים במערער התנאי של פניות חוזרות ונישנות כאמור בסעיף 84א(ב)(3) לחוק, וכי לפיכך יש להחזיר את עניינו של המערער לבית הדין האזורי, לבחינת השאלה האם סובל הוא מטנטון תמידי, ואם כן האם יש קשר סיבתי בין תנאי עבודתו לבין הטנטון. ואלה טעמינו בתמצית:
12. דרישת המחוקק ל"פניות חוזרות ונישנות" של מבוטח לקבלת טיפול רפואי נועדה לוודא את אותנטיות התלונות על הטנטון. בעניין **גנאים**¹ פרט חברי הנשיא את אמות המידה לבדיקת אותן פניות:

"ראשית - פניות חוזרות ונישנות לרופא בתלונת טנטון, סמוך לפני הגשת התביעה למוסד להכרה בטנטון כפגיעה בעבודה - מעלה חשש לגבי אותנטיות הפניות, שמא התביעה למוסד היא הורתן.

שנית - מאותו טעם, אין להתחשב, ככלל, בפניות לרופא בקשר לטינטון לאחר הגשת התביעה למוסד להכרה בטנטון כפגיעה בעבודה.

שלישית - ככלל, פניית מבוטח לרופא בתלונת הטנטון, ביצוע בדיקה במכון שמיעה עקב כך, וחזרה עם תוצאות הבדיקה לרופא; כלומר, השלמת הליך הבירור הרפואי באופן האמור; ראויה להתחשב כפנייה אחת לטיפול בטינטון ולא ל'פניות חוזרות ונישנות'. זאת מחד. מאידך, די

¹ עב"ל (ארצי) 10-06-31583 המוסד לביטוח לאומי - גנאים פהד, (27.6.12); ראו לאחרונה: עב"ל (ארצי) 03-39707-12 אמיל כהן - המוסד לביטוח לאומי, (25.2.14).

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-11-29640

בשתי פניות בלתי תלויות זו בזו עקב תלונת הטינטון כדי שהמבוטח ייחשב כמי שעמד בדרישות הסעיף.

רביעית - אין לקבוע מראש כלל לגבי פרקי זמן שהחל מהם יעמוד או לא יעמוד המבוטח בתנאי הפניות החוזרות ונשנות ביחס למועד הגשת התביעה למוסד וביחס לפרק הזמן בין פנייה אחת לשנייה. מרחק הזמן בין פנית טנטון אחת לשניה ובין שניהם למועד הגשת התביעה אינו בהכרח מעיד על אותנטיות התלונה ואינו מאבחן בהכרח בין תלונת אמת להתחזות.

חמישית - מבחן פורמליסטי של פערי זמן בין הפניות והתביעה למוסד - אפשר שיעמוד בו מי שאינו סובל מטנטון ולמד את דפוס מועדי הפניות והתביעה למוסד כפי שנקבעו בפסיקה ולא יעמוד בו הסובל מטנטון אמיתי שלא התלונן עליו על פי המתווה המוכתב מראש של המועדים. לפיכך ראוי קודם כל, שהמוסד יברר עם מגיש התביעה את הסיבה להגשתה במועדה ונסיבות הפניות הקודמות למומחים בעטיה, ולא יידחה תביעה שכזו על הסף ללא בירורה..."

13. לאור אמות מידה אלה, ניתן היה לראות בפניה לד"ר פליימן, בבדיקת השמיעה לאחריה ובחזרה לד"ר פליימן - פנייה אחת בלבד. אך אין לנו צורך להידרש לכך במקרה זה, שכן ממילא, מהתיעוד הנוסף שהוגש במהלך הערעור עולה כי ניתן לאתר לפחות "פניה" נוספת בלתי תלויה.

14. הפניה הראשונה היא התלונה במסגרת בדיקת הסקר

א. טוען המוסד כי אין להביא בחשבון את הפניה במסגרת בדיקת הסקר, שכן היא לא נועדה "לטיפול רפואי". טענה זו אין לקבל. החוק אינו מגדיר מהו טיפול רפואי. בשים לב לתכלית של דרישת הפניות החוזרות ונישנות – תמיכה במהימנות התלונות, אין מניעה כי בגדרו של הטיפול הרפואי תובא בחשבון גם פעולת אבחון רפואי שנעשית בשגרה במסגרת של רפואה מונעת. בבדיקה שכזו, עשוי הפונה, בין היתר, לעדכן את הרופא אודות בעיות רפואיות שיש לו, ולא מן הנמנע כי הדבר יעשה מתוך רצון לקבל המלצות לטיפול בהן או המלצות אחרות. מכאן שגם בבדיקת סקר היא בגדר "טיפול רפואי". תימוכין לפרשנות זו ניתן למצוא בחוק זכויות החולה, תשנ"ו – 1996, אשר מגדיר "טיפול רפואי" כך: "**לרבות פעולות איבחון רפואי, טיפול רפואי מונע, טיפול פסיכולוגי או טיפול סיעודי**". משמטרת הדרישה לפניות חוזרות ונישנות היא בחינת מהימנות התביעה להכרה בטנטון, אין מניעה כי "טיפול רפואי" יפורש בצורה רחבה ויכלול גם תלונות במסגרתן של בדיקות סקר.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-11-29640

ב. מוסף המוסד כי ההתייחסות לטנטון בבדיקת הסקר מופיעה רק בריכוז תוצאות הבדיקה הגופנית, ולא בגוף בדיקת השמיעה. בכך אין כל קושי, ודאי משלא נערכו חקירות בעניין זה. יתרה מזאת, כפי שתלונה בקשר לטנטון יכול שתיעשה לפני רופא, ולא בהכרח בעת בדיקת שמיעה, הרי שגם בבדיקת סקר אין מניעה מלהתייחס לתלונה על טנטון שמועלית לפני הרופא הבדוק.

ג. לבסוף, המוסד טוען בקשר לבדיקת הסקר כי התלונה שם אינה על טנטון תמידי בשתי האזניים, אלא אך בהתייחס לאוזן שמאל, ולפיכך אין למנות "פניה" זו בחשבון "הפניות החוזרות ונישנות". גם טענה זו אין בידינו לקבל. הטנטון שניתן להכיר בו בגדרי סעיף 84א לחוק הוא טנטון תמידי² בשתי האזניים. השאלה אם למבוטח טנטון תמידי בשתי האזניים אם לאו היא שאלה רפואית, שעל מנת להשיב עליה, מקום בו יש מחלוקת בין הצדדים, נדרש בית הדין להיעזר במומחה-יועץ-רפואי. טרם היעזרות במומחה-יועץ-רפואי, יש לבחון את קיומם של תנאי הסף הקבועים בסעיף 84א(ב) לחוק, ובכלל זה קיום תנאי הסף של "פניות חוזרות ונישנות", שכאמור נועד לבחון את מהימנות התביעה הנוגעת לטנטון. משתכלית הדרישה לקיומן של פניות חוזרות ונישנות היא בחינת המהימנות – אין חובה כי כל תלונה תתייחס במפורש לשתי האזניים דווקא או להיותה תמידית. לצורך בחינת מהימנות התביעה הנוגעת לטנטון די לעתים בעצם תלונת הטנטון ללא כל תוספת. השאלה האם לאור תלונות אלה ולאור יתר הנסיבות הרפואיות ניתן לקבוע קיומו של טנטון תמידי, מסורה קודם כל לבחינה רפואית. יתרה מזאת, לו התלונה מן העבר באה לעולם אך לצורך התביעה, הדעת נותנת כי מרבית הסיכויים שהיא היתה "מותאמת" לדרישות החוק, ובכלל זה התייחסות לשתי האזניים.

15. הפניה השניה היא בבדיקת 2007 - הקביעה שלפיה אין לקחת בחשבון תלונות על טנטון לאחר הגשת תביעה, התייחסה לתלונות שהועלו במהלך בדיקת שמיעה שאליה נשלח המבוטח במסגרת בדיקת תביעתו להכיר בליקוי השמיעה שלו. לא זה המקרה שלפנינו. כאן, בבדיקת השמיעה בשנת 2007 אמנם נעשתה לאחר שהוגשה תביעה, אלא שלא מדובר בתביעה הנוכחית אלא בתביעה הקודמת.

² בשני מקרים נפסק על ידי בית הדין האזורי כי סעיף 84א לחוק מתייחס לטנטון תמידי בשתי האזניים, אך נתכן הכרה בטנטון לא תמידי שלא בגדרי אותו סעיף (בי"ל (נצ') 13-05-13635 יעקב בן שאנו – המוסד לביטוח לאומי, 20.3.14) ו- בי"ל (נצ') 13-05-32216 שמעון לבבי – המוסד לביטוח לאומי, (20.3.14). פסקי דין אלה בוטלו בהסכמת הצדדים ביום 22.10.14 (עב"ל 14-04-24377 ו- עב"ל 14-04-40854).

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-11-29640

והעיקר - התביעה הקודמת כלל לא כוונה, מבחינת המערער, לטנטון. תלונה על טנטון במסגרת בדיקת שמיעה, מבלי שתלונה זו נועדה לשרת את התביעה שהוגשה, יכולה דווקא לחזק את מהימנות התלונה. לפיכך, במקרה שלפנינו, בשים לב לתכלית של דרישת הפניות החוזרות ונישנות, אין מניעה אפריורית מלהתייחס לבדיקת 2007.

16. משהוכחו פניות חוזרות ונישנות הרי שיש לקבוע כי המערער עומד בתנאי הסף הקבוע בסעיף 84א(ב)(3) לחוק. משכך יוחזר עניינו של המערער לבית הדין האזורי, לבחינת השאלה האם סובל הוא מטנטון תמידי בשתי האזניים, ואם כן האם יש קשר סיבתי בין תנאי עבודתו לבין הטנטון.

17. **סוף דבר** – הערעור מתקבל. עניינו של המערער יוחזר לבית הדין האזורי, כאמור בסעיף 16 דלעיל.

18. בנסיבות העניין, משהתיעוד הרפואי הנוסף הוגש רק בערעור – אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ז כסלו תשע"ה (09 דצמבר 2014) בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

אילן איטח,
שופט

ורדה וירט-ליבנה,
סגנית נשיא

יגאל פליטמן,
נשיא, אב"ד

מר אמנון גדעון,
נציג ציבור (מעסיקים)

מר ראובן בויםל,
נציג ציבור (עובדים)